

STEN ENGSTRÖM IN MEMORIAM

Budet om att vår avhållne chef Sten Engström hade gått bort drabbade oss mycket hårt. Vi visste dock, att han under lång tid med beundransvärd viljestyrka och energi hade kämpat mot sin svåra sjukdom, som dock till sist ändade hans liv.

Sten Engströms hela yrkeskarriär låg inom transmissionsområdet. Han blev civilingenjör 1943 och anställdes samma år vid dåvarande T-avdelningen som konstruktör med tontelegafi och bärfrekvens på kraft som specialitet. Efter 2:a världskriget byggde LM Ericsson ett stort bf på kraft-nät i Polen, och Sten Engström var en av de ledande i detta projekt. Den första heltransistoriserade utrust-

ningen för kommersiell användning var ett 24-kanals tontelegrafisystem, där han var huvudkonstruktören.

Efter T:s stora omorganisation 1957 övergick Sten Engström till försäljningsverksamhet och utsågs 1960 till chef för försäljningsavdelningen. År 1963 avancerade han till chef för hela transmissionsdivisionen och utnämndes 1964 till direktör i bolaget.

Under Sten Engströms ledning har T-divisionens verksamhet expanderat. Försäljningen var i början av 60-talet inriktad endast på ett fåtal länder men är nu utbredd över större delen av världen. Dessutom tillverkas våra produkter på licens i flera länder. Vårt produktsortiment har blivit betydligt större. Vi kan numera betrakta oss som ledande i världen beträffande multiplex- och koaxialledningsutrustningar. Under senare år har också en väsentlig del av vår verksamhet koncentrerats på det digitaltekniska området.

Sten Engström har varit ett föredöme som chef. Han har visat gott ledarskap under hela denna expansiva period. I en pressande tid med hårda krav på rationalisering och lönsamhet kunde han ändå bibehålla sin humor och medmänsklighet i samarbetet med oss alla samt ge sig tid att lyssna tålmodigt på våra problem. Han var en varm förespråkare för den s.k. T-andan — samhörighetskänslan mellan medarbetare inom divisionen. Vi ser det som ett privilegium att ha fått samarbeta med honom.

Alla vi på T har förlorat en verkligt god vän och kamrat. Vi deltagar med Sten Engströms närmaste i deras djupa sorg och känner en stor saknad.

Sten Engström
Janne Ekholm
Ola Ekholm

Några tankar kring TC

Kanske är det många på T, som mycket sällan eller aldrig träffat vår nyligen avlidne TC — Sten Engström. Enda gången var måhända, då han efter varje årsskifte gick runt bland sin personal, tog oss alla i hand och önskade god fortsättning på det nya året. De senaste två åren inhiberades hans rundvandring, eftersom han var sjuk långa tider.

Eller kanske träffade vi honom, då en T-avdelning hade samlats till den sedvanliga firmafesten. Flera av oss minns säkert speciellt ett sådant tillfälle. Det måste ha varit för ungefär tolv år sedan. För att festen delvis skulle bli subventionerad av företaget, hade Sten, som just blivit utnämnd till TC, uppdraget att hålla ett anförande med LM- och T-anknytning. Han gjorde det så summariskt som möjligt för att inte behöva dämpa den goda stämningen runt borden. Det enda vi minns nu från hans korta tal var den kärnfulla avslutningen: "Och Gud nåde dom av oss på T, som inte säger Du till varandra hädanefter". Många äldre kände sig nog omruskade, då de hörde skrankorna kring sin pondus falla. DU-reformen innebar, som vi vet, ingen omvälvning till det sämre. T-divisionen blev i stället en enda stor familj, som höll ihop ännu mer under Stens fortsatta ledning.

Sten var ansvarig utgivare av T-bladet. Fastän han hade långt större och viktigare värv på sin lott än att granska T-bladets många gånger magra innehåll, tog han sig gärna tid till det och visade sitt intresse. Två gånger om året skrev han själv i T-bladet — inför semestern och inför julen. Då han var mycket noga med att inte upprepa sig, bad han att få se allt, som han satt på pränt tidigare. På en punkt upprepade han sig emellertid varje gång. Avslutningsorden innehöll alltid en hälsning till och omtanke om oss anställda och våra familjer. Och han bad oss göra det, som han tyvärr sällan hann med själv — nämligen koppla av och hämta nya krafter.

T-bladet är inget nyhetsorgan, som nu kan tala om vem som blir vår nästa TC. Vi kan bara hoppas, att vi får en TC, som känner lika mycket för T som Sten gjorde. Någon — som kan ta vid och föra Stens goda anda vidare.

Red.

Tack, mina kära vänner, för allt som gjordes för Sten under hans sjukdom och bortgång och för allt stöd Ni gett mig och mina barn. Stens sista färd blev för oss ett ljus och vackert minne men sorgen och saknaden är obekvämlig.

Titti Engström
och barnen

Affärsläget

Vi har under den senaste tiden kunnat notera en allt hårdare konkurrens för våra produkter på världsmarknaden. I några av våra huvudkonkurrenters moderländer har kraftiga nedskärningar av investeringarna i teleutrustningar gjorts, vilket medfört en överkapacitet hos teleindustrierna i dessa länder. Följden har blivit ett ökat tryck på de internationella marknaderna med en allt hårdare priskonkurrens. Samtidigt är många länder restriktiva i sin importpolitik till följd av betalningsbalanssvårigheter.

Trots att sverigemarknaden varit mycket liten de senaste åren, har vi lyckats nå fast förankring på många viktiga utlandsmarknader genom vår M4 multiplex. Vi har goda förhoppningar om att stärka våra positioner när vi nu introducerar vår M5. Internationellt sker denna introduktion på TELECOM 75 i Genève den 2–8 oktober.

Som en första beställning på materiel för Mexikos installationsprogram 1977 har vi fått en order på tillverkningssatser för 100 st. K/60G-block. Bland andra mera betydelsefulla beställningar under de senaste månaderna kan vi notera en order på multiplex till Costa Rica för 4,1 Mkr. Från England har vi genom X-divisionen erhållit en order på tonsignalering för 3,7 Mkr i samband med Thames-projektet och från Venezuela en multiplexorder till ett värde av ca 3,8 Mkr. Den sistnämnda beställningen ingår i optionen till ett tidigare erhållit större baskontrakt.

På PCM-sidan kan vi från våra nordiska grannländer Danmark och Norge notera beställningar för 0,8 Mkr respektive 0,6 Mkr. I São Paulo i Brasilien har under september månad 9 PCM-system installerats. I Port au Prince, Haiti, sattes under maj/juni 4 PCM-system i drift.

I USA håller vår kund MCI oförändrat hög takt i sina installationer och har även kunnat öka intensiteten något under den senaste tiden. Likaså går försäljningen av MCI:s tjänster till kunderna planligt. Vi har just levererat mycket stora kvantiteter multiplex och har förberett för en fortsatt hög leveranstakt under resten av 1975. Leveranserna är dock förbundna med ekonomiska garantiåtaganden från leverantörernas sida. Dessa åtaganden har nu nått en sådan storlek att nya vägar måste sökas.

USTS, vår andra kund i USA, har just fått sin första leverans helt komplett efter ett fint samarbete mellan TV och T/Fo m.fl.

Omanprojektet är nu inne i sin mest hektiska period inför Sultanens invigning av anläggningen den 18 november. Trots mycket stora svårigheter på platsen med det heta klimatet (ibland över 50 °C i skuggan) kommer huvuddelen av installationerna att kunna tas i bruk invigningsdagen. Kontraktet har ju efter hand utökats, varför installationer kommer att pågå ännu ett antal månader. Vår förhoppning är givetvis att vi med de resurser vi byggt upp i landet, skall få fortsätta en ytterligare utbyggnad av LD-nätet. För närvarande diskuteras planeringen för de närmaste åren.

Till sist vill jag meddela, att vi framför oss har många stora projekt, som står inför ett avgörande. Tiden fram till årsskiftet blir därför extra spännande.

Janne Blohm

Från installationsfältet

Under hösten är aktiviteten mycket stor på installationssidan, och särskilt på våra utlandsmarknader är mycket på gång. Flera anläggningar skall slutföras och flera nya påbörjas. Här följer en kort lägesrapport.

I OMAN skall det stora nationella telenätet vara trafikklart till den 15 november efter en cirka års-lång installationstid. Trots vissa störningar och förseningar utanför T-området räknar vi idag ändå med att huvudanläggningarna, bl a den långa kuststräckan med koax-system, skall vara färdiga i tid inför den officiella invigningen.

Även koax-anläggningen KUWAIT CITY-DAMMAM (SAUDI) har kommit i gång med full styrka. Den något sena starten av detta projekt ser ut att för T:s del kunna inhämtas under året. Vidare räknar vi med att vår tidsplan skall följas, så att anläggningen kan sättas i drift under april nästa år.

T-installationerna för Mascara-projektet i ALGERIET har påbörjats under augusti. Ett stjärnformigt nät med ett antal 120- och 12-kanalsystem utgående från Mascara skall ge växelstationerna, som X/I samtidigt bygger, långdistansförbindelser. Svårigheter med att installera luftkablar under sommarperioden har försenat anläggningen, men vi arbetar för en trafikstart till i början av nästa år.

I SALVADOR bygges våra multiplexutrustningar upp på ett flertal stationer, och arbetet går helt planenligt. HAITI har under sommaren fått flera PCM-system installerade i Port au Prince, och här följer nu ett större nät med NERA-länk och vår multiplex för de större städerna. NERA startar i dagarna länkinstallationerna, och vi börjar under våren med mux-delen. Haiti bygger även en satellitstation, där RCA står som huvudleverantör och vi svarar för mux-utrustningen.

I ECUADOR har en första sträcka med vår länk ZRL 7500 satts i trafik.

Från andra marknader kan nämnas, att Cox-projektet i IRAK avslutas vid årsskiftet samt att dessförinnan en utökning av kanalkapaciteten skall klaras av. I EGYPTEN går Upper Egypt-projektet sakta framåt, och under året har ett 4 MHz-system färdigställts mellan Beni Suef och Fayoum. Vi hoppas, att kabelinstallationerna skall komma i gång under hösten i Övre Nildalen, så att de kända trakterna Luxor och Assuan snart får sin koaxialkabel.

I PORTUGAL har installationsaktiviteten varit låg under året, och viss personal har lånats till våra arbeten i Mellersta Östern.

På hemmamarknaden fortsätter inmätningen av vår PCM för TELEVERKET planenligt, och under hösten skall flera större landsortsstäder få våra utrustningar. För SJ pågår installationen av ZAC 120 T Stockholm-Gävle-Sundsvall för att i början av nästa år följas av sträckan Stockholm-Hallsberg.

Den här resan runt om i världen slutar med en vals på gamla Nordsjön. När höststormarna kommer, skall vi försöka att tillsammans med NERA få i gång PCM-trafik mellan plattformarna i oljefältet vid Ekofisk. När vi dansat färdigt, återkommer vi i T-bladet.

Nils Olof Carlson

Lokaltelefoni

På den gamla goda tiden, när hela T-divisionen rymdes i det gula huset på TN, fungerade internkommunikationerna i stort sett bra. Det fanns då på T/F ett DYA-system, till vilket också T/KC:s och T/SC:s telefonapparater var anslutna. Inom T/K fanns en lokaltelefonianläggning, som medgav direktkommunikation mellan T/KC och hans sektionschefer.

Telefonpassningen för alla, som var anslutna till DYA-systemet, fungerade utmärkt. Sekreterarna kunde på sitt telefonunderställ se vem som blev uppringd och vid behov ta samtalet. DYA-systemet gav också möjlighet till direktförbindelse med dem, som var anslutna till anläggningen. För övriga, ofta efterfrågade personer fanns antingen stegrelä, som automatiskt kopplade över samtalet efter ett antal signaler till den som utsetts att ta över den frånvarandes telefontrafik, eller en tryckomkastare, som måste omställas manuellt, när vidarekoppling önskades.

Den gamla goda tiden blev ännu bättre. Divisionens omsättning ökade, och vi blev flera. Stugan blev alltså för trång, och först att bryta upp blev T/F, som flyttade in i TN 1 1969. DYA-anläggning fick man också i de nya lokalerna utan dröjsmål. Anläggningen i det gula huset övertogs av T/S, som flyttade in i de lokaler T/F lämnade.

Flyttningskarusellen fortsatte. T-huset, som inte undergått några större förändringar sedan det byggdes 1954, hade fått en med tiden alltmer eftersläpande standard. Dessutom ställde vi krav på ökad leveranskapacitet från TV:s snabbverkstad.

Krav på bättre boendestandard och plats för den utökade snabbverkstaden i T-huset gjorde, att någon måste flytta ut. Det blev T/S samt T/Kd. Flyttningen till det nybyggda TN 2 skedde i början av 1973, och överflyttning av DYA-anläggningen beställdes samtidigt.

Efter alla ändringar, som under 20 år utförts på DYA-anläggningen i T-huset, var den inte längre i flyttningsbart skick. Således måste ny materiel beställas, men väntetiden på denna och telemontörer, som överhopats med arbete, samverkade till att det dröjde mer än ett år, innan den nya DYA-anläggningen för T/S var i funktion.

Ett år av relativt lugn följde, innan vår "storebror" X-divisionen började få problem med att få plats för sin verksamhet i blå huset. Enligt överenskomelse vid inflyttningen hade vi lånat översta våningen till slutet av 1974. Nya lokaler måste skaffas för T/Kd och T/Sd. Det blev som bekant i Kilaberg. För resten av oss trodde vi då, att lokalerna skulle kunna behållas tills det blev dags för den stora flyttningen till Kungens Kurva 1977. Den illusionen sprack redan efter en månad. X-divisionen behövde för den utomordentligt viktiga AXE-utvecklingen ytterligare ett antal kontorsrum i nära anslutning till översta planet i blå huset.

I stället för en delflyttning valde vi då att flytta undan hela T/S från plan 11 till de lokaler, som avdelning O lämnat på plan 10 i TN 1. Med våra tidigare erfarenheter som bakgrund, vad gäller både tid och kostnader för flyttning av DYA-anläggning, beslöt, att vi inte skulle använda DYA i de nya lokalerna. I stället skulle vi använda automatisk vidarekoppling via den ordinarie telefonväxel. De förlö-

Forts. sid. 4

Hjärtligt välkomna till T

hälsar vi följande nya arbetskamrater:

	Tjst	Anst.-dag
Rolf Carlsson	T/Kef	9 juni
Irène Crona	T/Fps	7 juli
Hans Elander	T/Fe	4 augusti
Björn Erlandsson	Te	9 juni
Christer Hasselström	T/Kde	4 augusti
Hans Havermann	T/Sxe	8 september
Håkan Hoxell (fr. TVpt)	T/Fod	30 juni
Lars Johansson	T/Fmt	18 augusti
Naemi Lindgren	T/Krr	25 augusti
Thomas Lindgren	T/Keg	30 juni
Tommy Lindhe	T/Fe	1 september
Runa Lundgren	T/Ss	21 juli
Bengt Löfqvist	T/Ktd	18 augusti
Stanley Neijd	T/Fe	13 augusti
Rolf Pettersson	T/Fb	1 september
Morgan Sidwall	T/Krb	15 september
Olle Åberg	T/Fbg	2 juni

Dessutom hälsar vi nedanstående trio hjärtligt välkommen åter:

Hans Andersson (studier)	T/Fef	28 juli
Ole Kjeldsen (fr. Df)	T/Fe	18 augusti
Göran Palmquist (fr. Df)	T/Fbm	4 augusti

Lokaltelefoni Forts.

rade möjligheterna till internkommunikation skulle ersättas av en snabbtelefonanläggning, som tidigare disponerats av avd. O.

Hur har det nu blivit? Jo, av tvingande skäl genomfördes den sista flyttningen veckan efter midsommar. Följden blev att vi hamnade mitt i semesterperioden med telefonkopplingarna. Det fätal av telemontörerna, som var kvar, hann inte mer än att koppla om våra ordinarie telefoner. Telefonbevakningen var ur funktion i ca två månader, så rykten började gå om att "på T/S svarar de inte i telefon!" Nu har vi haft den automatiska vidarekopplingen i bruk en knapp månad, och såväl den uppringande som den svarande upplever det otillfredsställande, att svaret måste bli "Avdelning T/S, sekretariatet", när vi tidigare kunnat svara med namn. Framtiden får utvisa om det bara är fråga om en tillväjningsprocess. Sannolikt måste vi också begränsa antalet bevakade anknytningar per sekreterare för att de skall hinna något annat än att svara i telefon. Situationen kommer att förbättras under oktober, när T/SC blivit ansluten till TC:s DYA-anläggning, och när snabbtelefonerna kompletterats med snabbval till sekreterare och sektionschefer. Anledningen till att detta dröjer är, att de specialister som kan klara detta just nu är inkallade på repövning.

Rubriken på den här artikeln är ju "lokaltelefoni", och då kan ju någon med rätta invända, att detta till största delen handlar om flyttningar. Det är en mycket stark koppling mellan dessa områden, framför allt när det gäller DYA-anläggningar. DYA-systemet är det bästa, som finns under förutsättning att flyttningsfrekvensen är mycket låg. Eftersom alla ingående apparater i en anläggning är direkt förbundna med varandra, förstår var och en, att det blir en väldig massa trådar i kanaliseringen, som måste dras nya vägar vid varje flyttning. Anta-

let telemontörer kan ju inte vara dimensionerat för toppbelastning. Därför går vanliga telefoner i första hand och DYA-anläggningar i andra hand vid flyttningar.

De centrala telefonansvariga inom LME rekommenderar därför den automatiska vidarekopplingen via växeln, som är mycket lättare att hantera vid såväl installation som flyttning. Nackdelen är, att den uppringande får ett allmänt svar på sitt anrop samt den obefintliga direktkommunikationen mellan "övervakad" och "övervakare".

Vad har vi då att se fram emot på telekommunikationsområdet vid Kungens Kurva? LME kommer vid den tidpunkten att ha bildat egen nätgrupp, där alla enheter i Stockholms-regionen ingår. Vi får alltså möjlighet att transportera samtal tex till Bollmora. Växeln i KK kommer att få elektronisk nummergrupp. Det betyder, att flyttning av telefoner kan göras utan fysikaliska omkopplingar. Servicepersonalen behöver bara mata in ny information till växeln minnesenhet.

Den elektroniska nummergruppen medför också, att ett relativt stort antal av oss kan få internt kortnummerval. Vi kommer på så sätt att kunna ringa de tio vanligaste numren genom att trycka på endast två av knapparna på vår telefonapparat.

Det interna kortnummervälet bör i de flesta fall kunna ersätta snabbtelefonbehovet. Telefonpassningen kan lösas på flera sätt:

1. AVE 100, nyutveckling av gamla DYA
2. AVK, automatisk vidarekoppling
3. AVH 100, chef - sekreterarsystem
4. Stegrelä
5. Tryckomkastare

AVE 100 är en ersättning för DYA med ungefärligen halva behovet av förbindelsestrådar. AVE 100 kommer i första hand till användning på försäljningsavdelningar. AVK provas nu av T/S. AVH 100 provas i Kilaberg av T/Ss, T/KdC och T/SdC. Denna koppling möjliggör, att sekreteraren kan svara på båda de anslutna sektionschefstelefonerna. T/KdC och T/SdC kan också överta varandras samtal. Alla tre kan dessutom nå varandra på internlinje. Alternativen 4 och 5 är tidigare välkända framför allt på T/K.

När det gäller telekommunikationer till Kungens Kurva, förtjänar en annan sak att framhållas. Telextrafiken är avsedd att ordnas på ett sätt, som blir billigare och mindre övertidskrävande för telexoperatörerna. En elektronisk central planeras på HF. Varje avdelningssekreteriat får en terminal, som är ansluten till denna central. Centralen på HF får minnesfunktion, så att meddelanden kan samlas under dagen utan att vara godkända för sändning. När godkännande skett, behöves endast en kod, varefter meddelandet automatiskt kan sändas så fort förbindelse erhålles. Terminalerna på avd.-sekreteriaten fordrar endast maskinskrivningskunskhet.

För planering av telekommunikationerna i Kungens Kurva är en arbetsgrupp tillsatt, där undertecknad skall försöka tillvarata T-divisionens intressen. Hör därför gärna av Er med synpunkter under oktober-november.

Folke Karlsson

Nästa nummer kommer ut 15 december. Manus, som kommit red. tillhanda efter 1 december, kan ej publiceras.

T-bladet

Adress: ST/T/Ffr, G. Fagerström
Tel: Kortnr 0161, ankn. 310.